

Medību infrastruktūras rokasgrāmata

1 | Ievads

Godātais medniek!

Tu jau zini, ka medības ir viens no senākajiem cilvēku nodarbošanās un uztura iegūšanas veidiem. Pirmatnējie cilvēki medībās izmantoja primitīvus piķus, rungas vai citus priekšmetus. Par medību infrastruktūru kalpoja dabas veidojumi, piemēram, kalnu ielejas, kurās zvēri pārvietojās pa šaurām takām. Bieži medījumi tika iedzīti vai ievilināti bedrēs, kas bija apslēptas ar vieglu zaru pārklāju. Šīs bedres var uzskatīt par vienu no pirmajiem apzināti veidotajiem medību infrastruktūras objektiem.

Cilvēcei attīstoties, medības no kolektīva izdzīvošanai būtiska pasākuma pamazām kļuvušas par individuālu nodarbi, brīvā laika pavadīšanas veidu un arī par neatņemamu vides apsaimniekošanas pasākumu. Būdam mednieks, tu aktīvi iesaisties medību saimniecības – dabas resursu izmantošanas sistēmu un medību infrastruktūras – veidošanā un uzturēšanā.

Kā ikviena saimniecība, arī medību saimniecība jāveido saprātīgi un ar apdomu, ievērojot dažādus svarīgus nosacījumus. Rokasgrāmatā atradīsi medību torņu, meža dzīvnieku barotavu un piebarošanas lauku, laipu, šaušanas stīgu un stāvvietu plānošanas un ierīkošanas nosacījumus un uzturēšanas principus.

Medības var notikt arī bez medību infrastruktūras izveides, taču tās esamība tev ievērojami atvieglo medību procesu un lielā mērā nodrošina tā efektivitāti. Pārdomāti veidota medību infrastruktūra tev nodrošina iespēju medīt selektīvi, tādējādi veicinot pareizu medijamo dzīvnieku populāciju struktūru, kas savukārt ir viens no galvenajiem nosacījumiem, lai samazinātu dzīvnieku nodarītos postījumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai.

Galvenais medību nosacījums ir medību dalībnieku, tātad arī tava, drošība, un viens no medību infrastruktūras uzdevumiem ir to paaugstināt. Drošība izpaužas tavā cieņā pret medību kolēģiem, iekšējā disciplīnā un prasmē pārliecinoši un droši rīkoties ar medību rīkiem. Medību infrastruktūra medību drošību paaugstina, taču neatceļ nevienu medību drošības noteikumu punktu.

2 | Saturs

3. Definīcijas.....	6
4. Medību saimniecības nozīme	11
5. Medību infrastruktūras plānošana mežā	13
5.1. Meža apsaimniekošanas plānošanas cikls.....	14
6. Medību infrastruktūras objekti un to ierīkošanas nosacījumi	17
6.1. Vides prasību ievērošana	18
6.2. Medījamo dzīvnieku piebarošana un barotavas	19
6.2.1. Barotavas.....	20
Piebarošanas vietu (barotavu) plānošana	22
Barotavu būvēšana	25
Barotavu apsaimniekošana	26
Sāls laizītavu ierīkošana.....	28
Tavi pienākumi.....	29
6.2.2. Dzīvnieku piebarošanas lauki	30
Piebarošanas lauku plānošana	31
Piebarošanas lauku apsaimniekošana	31
Tavi pienākumi.....	31

6.3. Medību torņi	32
Medību torņu plānošana	33
Medību torņu būvēšana	42
Medību torņu uzturēšana	46
Tavi pienākumi	46
6.4. Šaušanas stigas un mednieku stāvvietas	47
Šaušanas stigu plānošana	47
Šaušanas stigu ierīkošana	48
Tavi pienākumi	49
6.5. Laipas	50
Kur un no kā būvēt	51
Tavi pienākumi	51
6.6. Medījumu blakusproduktu savākšanas vietas	52
7. Kā izvēlēties, iegādāties un kur cirst kokus meža infrastruktūras ierīkošanai	55
8. Savstarpējā cieņa	58
9. Pielikumi	61
9.1. Medību infrastruktūras objektu un meža apsaimniekošanas pasākumu atbilstība	61
9.2. Ierobežojumi medību infrastruktūras objektu ierīkošanā un izmantošanā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās	62
9.3. Medību infrastruktūras objektu izvietojuma nosacījumi	63
9.4. Koku cenas medību platību apsaimniekošanas vajadzībām	66
9.5. Kokmateriālu izmaksu piemērs	67
9.6. Darbu kalendārs	68
9.7. Dažādi uzziņas avoti	69

3 | Definīcijas

Ceļi, grāvji un to elementi

Brauktuve – ceļa klātnes daļa, kas paredzēta transporta līdzekļu braukšanai.

Ceļa klātne – ceļa daļa, kas sastāv no brauktuves un nomalēm.

Dabiska brauktuve – iebraukta vieta, kas izmantojama koksnes izvešanai un meža apsaimniekošanai tikai optimālajos mitruma apstākļos.

Meža autoceļš – atbilstoši tehniskajiem parametriem uzbūvēts komersanta (LVM) ceļš ar segumu vai bez tā, kas nodrošina meža apsaimniekošanu visu gadu, izņemot pavasara vai rudens šķīdoni.

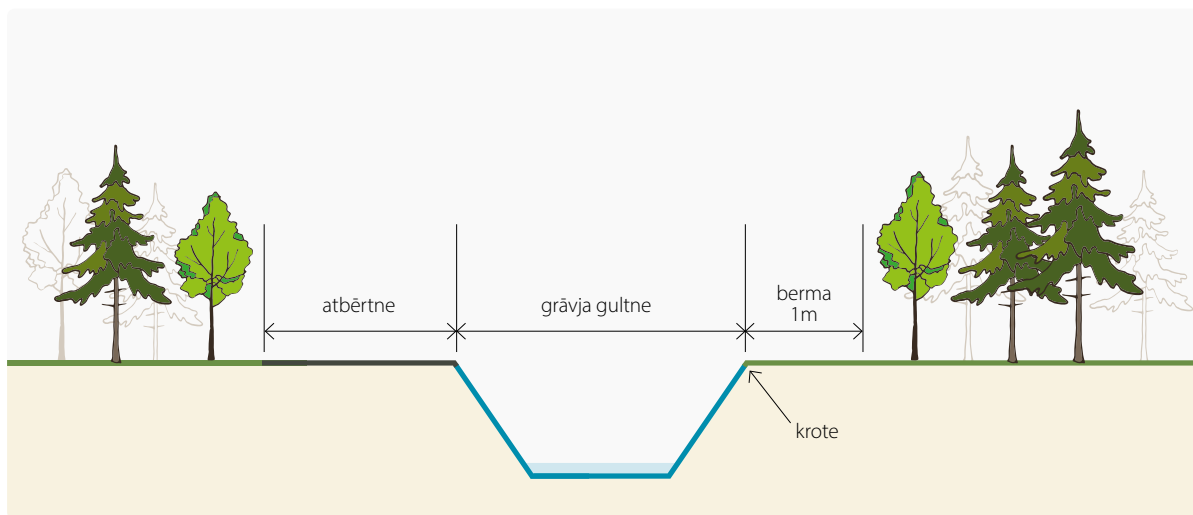
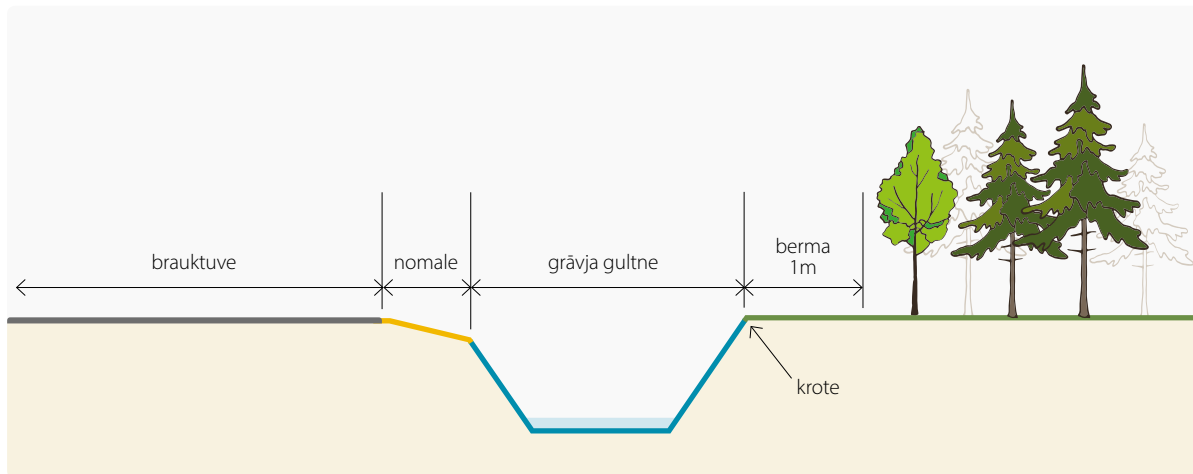
Nomale – ceļa daļa, kas piekļaujas brauktuvei un nav paredzēta mehānisko transportlīdzekļu braukšanai.

Atbērtne – vieta starp grāvi un mežu, kur novieto izrakto grunti.

Berma – 1 m plata josla no grāvja krotas pretējā pusē grāvja atbērtnei.

Gultne – zemes virsmā dabisks vai mākslīgi veidots padziļinājums ūdens plūsmai.

Krote – zemes virsmas un grāvja nogāzes plaknes šķēluma līnija.

Medību infrastruktūra un tās elementi

Medību infrastruktūra – medijamo dzīvnieku barotavas, medību torni, laipas, šaušanas stigas, dzīvnieku piebarošanas lauki.

Barotava

Pārvietojama dzīvnieku barotava – dzīvnieku piebarošanas vieta ar vai bez īpaši radītām palīgierīcēm, kuras pārvietošana ir iespējama.

Stacionāra dzīvnieku barotava – dzīvnieku piebarošanas vieta (bez pamatu veidošanas) ar īpaši radītām palīgierīcēm, ar barības krātuvi, kuras pārvietošana nav iespējama.

Medību tornis

Pārvietojams medību tornis – tornis, kura pārvietošanai nevajag īpašu tehniku un izjaukšanu.

Stacionārs medību tornis – tornis, kura pārvietošana nav iespējama bez īpašas tehnikas izmantošanas vai konstrukcijas demontāžas.

Piebarošanas lauks – vieta, kurā notiek lauksaimnieciskas darbības, lai sagādātu barību medījamiem dzīvniekiem un (atsevišķos gadījumos) postījumu mazināšanai.

Sāls laizītava – vieta ar vai bez īpaši radītām palīgierīcēm, lai nodrošinātu medijamos dzīvniekus ar minerālsāļu piedevām.

Šaušanas stigas (“vārnukājas”) – 1,0–2,5 m platas joslas šaušanas pārredzamības uzlabošanai, kurās izcērt koku zarus, pamežu un kokus.

Laipa – viegla konstrukcija, kas nodrošina pāreju ūdensteces gultnei, netraucējot ūdens plūsmu.

Citas definīcijas

LVM – akciju sabiedrība “Latvijas valsts meži”.

Mineralizēta josla – vismaz 1,5 m plata, līdz minerālslānim attīrīta vai apvērsta augsnes josla, kas ierīkota, lai kavētu uguns izplatīšanos.

Stiga (kvartālstiga) – no apauguma attīrīta josla (ne platāka par pieciem metriem), kas iezīmē meža kvartālu ārējo robežu.

Zemes nomas teritorija – zemes platības, kurās zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs uz līguma pamata ir piešķīris tiesības izmantot zemi kādai citai personai saimnieciskās darbības organizēšanai.

Zemes tiesiskais valdītājs – persona, kurai ir piešķirta īpašuma tiesībām atbilstoša faktiskā vara pār zemes īpašumu.

4

Medību saimniecības nozīme

Cilvēka darbība ietekmē dabas pašregulācijas spējas, bet dabiskie procesi tiek pakārtoti cilvēka saimnieciskajām interesēm. Tas nereti noved pie konfliktsituācijām, ko izraisa savvaļas dzīvnieki, nodarot postījumus dažādām tautsaimniecības nozarēm. Līdz ar to viens no medību saimniecības svarīgākajiem uzdevumiem mūsdienās ir vides, ekonomisko un sociālo interešu līdzsvarošana. Papildus tam medību saimniecības uzdevums ir saglabāt medības kā vēsturisku, uz tradīcijām balstītu nodarbi, jo starp pārdomāti organizētu medību saimniecību un pārējām sabiedrības interesēm pretrunu nav.

Jēdziens “medību saimniecība” ietver ne tikai medības, bet arī konkrētas saimnieciskas darbības. Šīs darbības galvenokārt ir vērstas uz to, lai medību procesu padarītu ērtāku, drošāku un rezultatīvāku, bet tajā pašā laikā nedrīkst aizmirst, ka medību saimniecība var nonākt konfliktā ar citām nozarēm, visbiežāk lauksaimniecību un mežsaimniecību. Tādēļ medību saimniecībā noteikti jāsaņem tā, lai novērstu vai samazinātu šos iespējamus konfliktus.

Viena no būtiskākajām lietām, kas liecina par attīstītu un mūsdienīgu medību saimniecību, ir pārdomāta medību infrastruktūra.

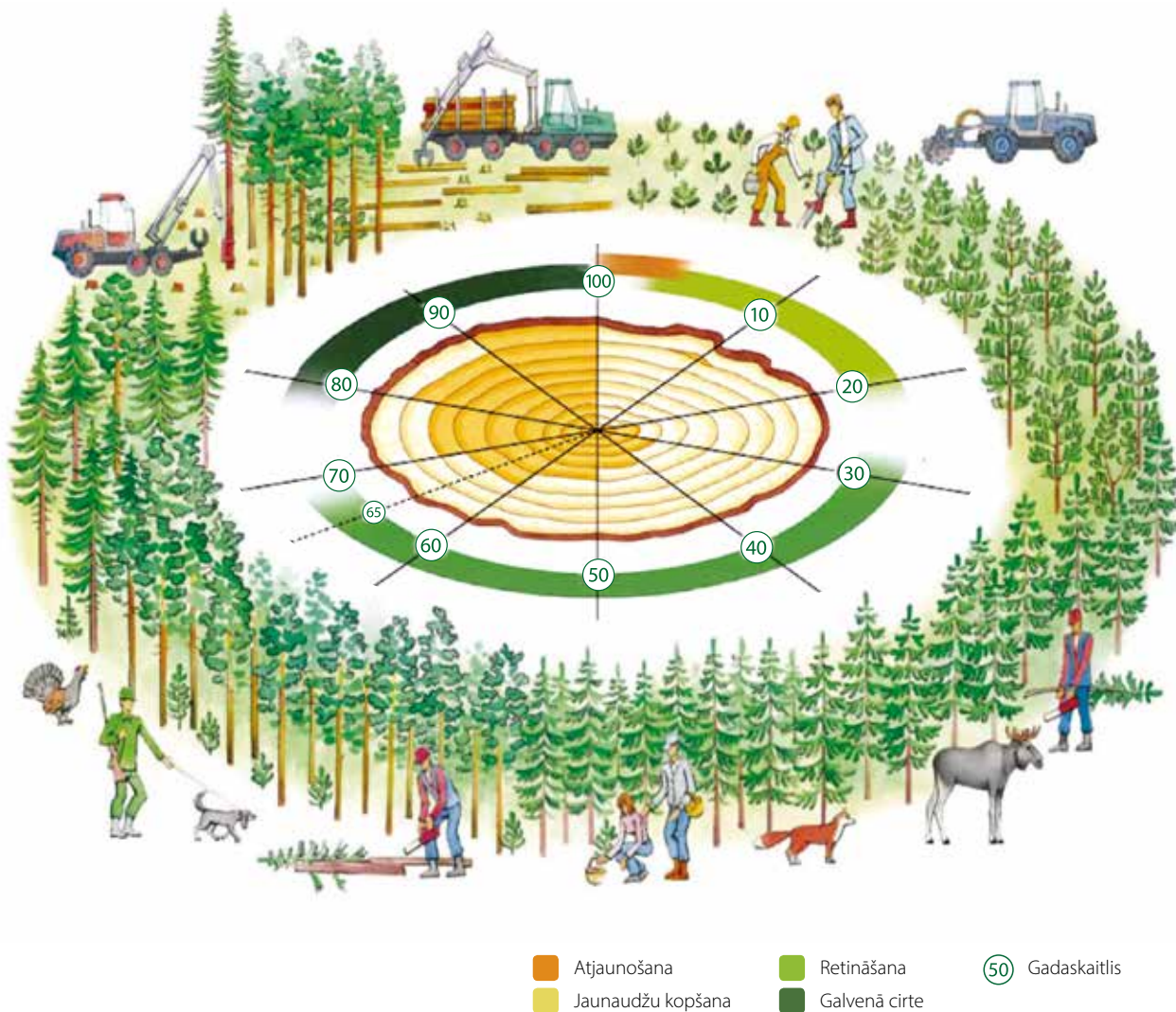
5

Medību infrastruktūras plānošana mežā

Lai nerastos savstarpēji traucējumi, plānojot medību infrastruktūru, jāņem vērā arī iecerētās zemes īpašuma apsaimniekošanas darbības.

Medību infrastruktūru veido un izvieto, ņemot vērā gan meža apsaimniekošanas ciklu, gan arī plānoto meža apsaimniekošanas darbību "īso" ciklu konkrētajā medību iecirknī. Vairumam medību infrastruktūras objektu kalpošanas laiks lielā mērā atbilst šī perioda ilgumam.

5.1. | Meža apsaimniekošanas plānošanas cikls

Mežs nav viendabīgs, to veido dažāda vecuma mežaudzes, kas atšķirīgos laika posmos jāapsaimnieko dažādi. Lai saglabātos un pat palielinātos meža saimnieciskā vērtība, lai darba izdevumi būtu mazāki, bet ienākumi lielāki, turklāt cilvēki un daba tiktu traucēti pēc iespējas mazāk un retāk, LVM saimnieko pēc sistēmas, ko sauc par 7 gadu ciklu.

Valsts mežu teritorija ir sadalīta apmēram 3000 ha lielās plānošanas vienībās, kuru platības bieži atbilst arī medību iecirkņu teritorijām. Plānošanas vienībās meža darbi nenotiek visu laiku, bet gan atkārtojas cikliski ik pēc 4 – 7 gadiem. Septiņu gadu cikla ietvaros notiek dažādi meža apsaimniekošanas pasākumi – ceļu un meliorācijas sistēmu sakārtošana, koksnes ražas novākšana, meža atjaunošana un kopšana. Tas būtiski ietekmē medību saimniecību, un tādēļ tie ir jāņem vērā, plānojot vai ierīkojot medību infrastruktūru.

Meža apsaimniekošana un ieteicamās darbības medību saimniecības teritorijā:

Cikliski atkārtojamo meža apsaimniekošanas darbu secība

Sakārto esošos un būvē jaunus meža autoceļus, tīra grāvjus un renovē meliorācijas sistēmas.

Ievāc koksnes ražu – cērt kokus kailcirtes vai izlases veidā.

Atjauno mežu, kopj jaunaudzes.

Kopj krājas un sanitārās izlases cirtes.

Ieteicamās medību saimniecības darbības

Novāc nokalpojušos medību torņus. Kad autoceļu un meliorācijas sistēmu būvniecība un sakārtošana pabeigta, plāno jaunu torņu un laipu izvietošanu.

Izvieto medību torņus, pārplāno piebarošanas vietas.

Izvieto medību torņus, intensīvi medī, aizsargā stādījumus no dzīvnieku bojājumiem. Kad jaunaudze izkopta, cērt šaušanas stigas.

Izvieto medību infrastruktūras objektus un piebaro medijamos dzīvniekus atbilstoši plānojumam un vispārējiem nosacījumiem.

6

Medību infrastruktūras objekti un to ierīkošanas nosacījumi

Medību infrastruktūras veidošanas un uzturēšanas mērķis ir veidot un uzturēt medībām drošu vidi, dzīvnieku piebarošanu un papildu ērtības medību procesā.

Medību infrastruktūras objekti ir šādi:

Dzīvnieku **barotavas**: stacionārās, pārvietojamās, sāls laizītavas.

Piebarošanas lauki.

Medību **torņi**: stacionārie, pārvietojamie.

Šaušanas stigas ("vārnukājas").

Laipas.

Medījumu blakusproduktu savākšanas vietas.

6.1. | Vides prasību ievērošana

Medību saimniecība, tai skaitā medību infrastruktūra, nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt aizsargājamās dabas teritorijas un objektus. Piemēram, piebarošanas dēļ parādās vairāk mežacūku un citu dzīvnieku. Tas var apdraudēt retos augus, kukaiņus, putnus un dzīvniekus, kuru dēļ šīs teritorijas ir aizsargājamās. Lai tā nenotiktu, katrai aizsargājamai dabas teritorijai ir izstrādāti tās apsaimniekošanas nosacījumi.

Ja ir jautājumi par aizsargājamās dabas teritorijas atrašanās vietu vai to, ko tajā drīkst vai nedrīkst darīt, sazinies ar Dabas aizsardzības pārvaldi (DAP) vai meklē informāciju Interneta vietnē <http://ozols.daba.gov.lv/pub>.

Atceries! Latvijā ir vairāki simti aizsargājamo dabas teritoriju, un ierobežojumi tajās var būtiski atšķirties. Pārlicinies, vai un kādas aizsargājamās dabas teritorijas ir tavā medību teritorijā. Lai būtu pavisam drošs, pajautā zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam!

Aizsargājamās dabas teritorijās ir aizliegumi un ierobežojumi arī koku ciršanai. Kokus nedrīkst cirst:

- 1 mikroliegumos;
- 2 īpaši aizsargājamo putnu mikroliegumu buferzonās no 1. marta līdz 31. jūlijam;
- 3 mikroliegumu buferzonā ap jūras ērgļa un klinšu ērgļa mikroliegumiem – no 1. februāra līdz 31. oktobrim;
- 4 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju zonās, kur ir aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
- 5 īpaši aizsargājamās dabas teritorijās no 1. marta līdz 31. jūlijam.

6.2. | Medijamo dzīvnieku piebarošana un barotavas

Medijamo dzīvnieku piebarošana ir biotehnisks pasākums, kura mērķis Latvijas apstākļos ir piesaistīt dzīvniekus medību platībām, nodrošināt dzīvniekiem nepieciešamās barības vielas un samazināt postījumus citām saimniecības nozarēm. Pareizi organizējot dzīvnieku piebarošana, dzīvnieki tiek pēc iespējas vienmērīgāk izkliedēti medību iecirknī vai iecirkņu kopumā. Pareiza piebarošana palīdz līdz minimumam samazināt meža un lauksaimniecības kultūru postījumus, kā arī palielina veiksmīgu medību skaitu.

Medijamo dzīvnieku piebarošanas galvenie mērķi un uzdevumi:

- 1) nodrošināt dzīvniekus ar barību brīžos, kad tie paši to nespēj iegūt;
- 2) mazināt postījumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai;
- 3) piesaistīt dzīvniekus noteiktai teritorijai;
- 4) paaugstināt teritorijas vides ietilpību un dzīvnieku blīvumu;
- 5) paaugstināt trofeju kvalitāti un populācijas bioloģisko pieaugumu.

Atceries! Ministru kabineta noteikumi "Savvaļā dzīvojošo medijamo dzīvnieku piebarošanas noteikumi" nosaka kārtību, kādā pieļaujama savvaļā dzīvojošo medijamo dzīvnieku piebarošana. Pirms uzsāc piebarošanu, iepazīsties ar tiem.

Atceries! Nepareizi organizējot medijamo dzīvnieku piebarošanu, vari pastiprināt postījumus citām saimniecības nozarēm, kā arī nodarīt ļaunumu videi vai palielināt dažādu slimību izplatīšanās risku.

Ja esi sācis meža dzīvnieku piebarošanu ziemas periodā, nepārtrauc to līdz pavasarim!

6.2.1. Barotavas

Pārvietojama barotava.

Pārvietojama barotava.

Sāls laizītava (pārvietojama barotava).

Spoles veida pārvietojama barotava.

Zemē nobēta barība (pārvietojama barotava).

Stacionāra barotava.

Piebarošanas vietu (barotavu) plānošana

Dzīvnieku barotavu ieteicams ierīkot vidēja vecuma audzēs un briestaudzēs, jo tad tā kalpos ilgāk, netraucējot mežsaimniecību, un nebūs jāpārvieta.

Mainoties apkārtējiem apstākļiem, piemēram, ja barotavai blakus tiek ierīkota skuju koku jaunaudze, barotavu var nākties pārcelt uz citu vietu. Tāpēc bieži vien izdevīgāka varētu būt pārvietoājama barotava.

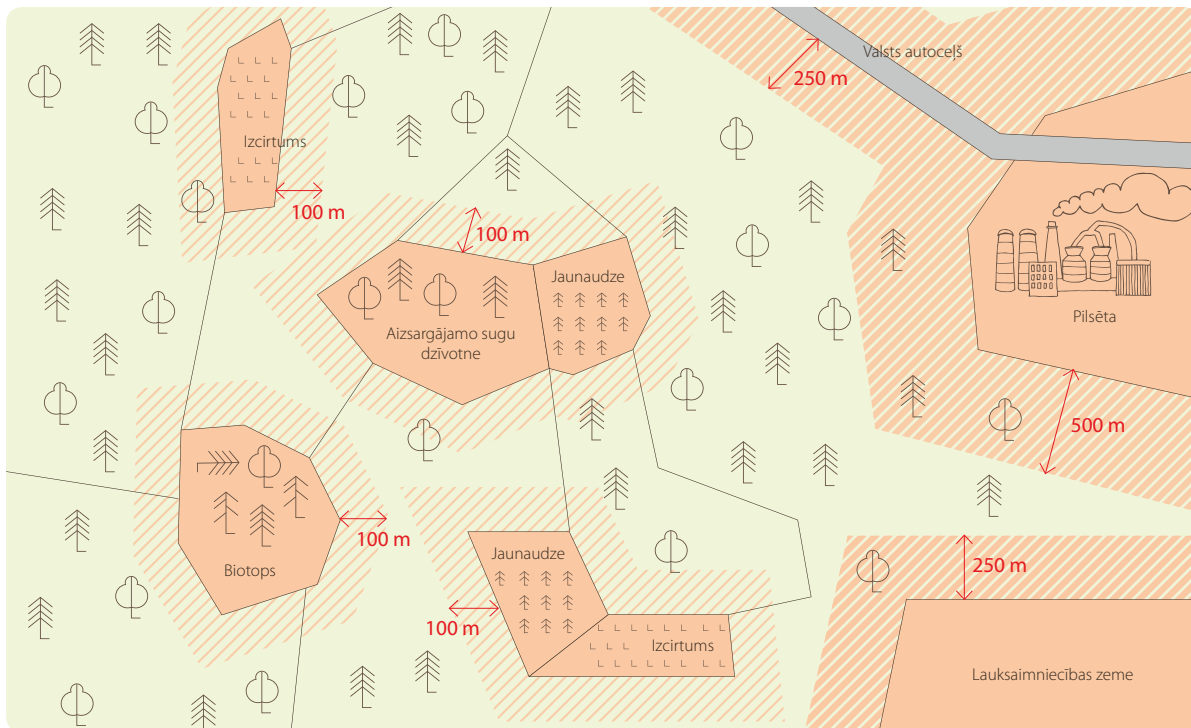
Atceries! Neplāno barotavu un piebarošanas lauku izvietošanu zemes nomas teritorijās, kurās notiek saimnieciskā darbība, jo pārmērīgā skaitā savairojušies dzīvnieki var nodarīt zaudējumus nomas teritorijas apsaimniekotājam.

Plānojot piebarošanas vietu, centies to ierīkot pēc iespējas tālāk no jaunaudzēm!

Neierīko meža cūku barotavas medņu rieta vietās vai to tuvumā!

Piebarošanas vietu (barotavu) izvietošanas ierobežojumu piemērs.

- Drikt ierīkot piebarošanas vietu, ja rakstiski saskaņots ar īpašnieku (LVM teritorijā aizliegts ierīkot piebarošanas vietu)
- Aizliegts ierīkot piebarošanas vietu

Labāk ierīko nevis vienu lielu barotavu, bet vairākas nelielas, kas vienmērīgi izvietotas medību iecirknī. Tā tu samazināsi starpsugu konkurenci un neveicināsi dzīvnieku pārlieku koncentrēšanos vienuviet.

Lai novērstu dzīvnieku koncentrēšanos, ieteicams ierīkot vismaz vienu barotavu uz 500 ha!

Priežu, egļu, bērzu un apšu jaunaudzēs barotavas neliec, novieto tās vismaz 100 m tālāk!

Nav atļauta barotavu ierīkošana tuvāk par 250 m no valsts galvenajiem autoceļiem, kā arī pilsētu administratīvajās teritorijās un tuvāk par 500 m no tām. Barotavas nav atļauts ierīkot īpaši aizsargājamās biotopos un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs.

Atceries! Pa meža ceļu tu vari nokļūt līdz barotavai, taču uz ceļa barotavas būvēt nedrīkst! Barotavas nedrīkst novietot arī uz grāvjiem, apgrīšanās vietām, stīgām, krustojumiem, paplašinājumiem un nobrauktuvēm.

Nepareizi (pie jaunaudzes) novietota pārvietojamā barotava.

Nepareizi (uz atbērtnes) novietota pārvietojamā barotava.

Pareizi novietota pārvietojamā barotava.

Barotavu būvēšana

Stacionārām barotavām jābūt izturīgām un ilgmūžīgām. Tāpēc, meklējot materiālus to būvniecībai, izvēlies turpat tuvumā augošos skuju kokus, vislabāk egli. Tā būs gan pietiekami stipra, lai noturētu konstrukciju, gan ilgi kalpos, it sevišķi, ja pirms tam būsī to nomizojis. Barotava, kas būvēta no iepriekš mizotiem kokmateriāliem, kalpos pat divreiz ilgāk.

Pamata konstrukcijai izmanto resnākus kokus, savukārt pārējā būvē noderēs tievas dimensijas materiāls – kārtiņas. Protams, eleganta barotava izdodas arī no apstrādātiem zāģmateriāliem, taču tāda noteikti izmaksās dārgāk.

Lai paildzinātu barotavas mūžu, vari to apstrādāt ar kādu no dabīgiem antiseptiķiem, izvēloties tādu toni, kas labi iekļaujas apkārtējā ainavā.

Svarīgs ir barotavas jumts. Tā segumam izvēlies kādu apkārtējai videi draudzīgu un piemērotu jumta materiālu. Lieliski mežā iederēsies ar jumta dēļiņiem pārklāta barotava.

Atceries! Medību infrastruktūras objektiem ir jābūt drošiem. Celtniecībā izmantojot nepiemērotus materiālus, tu apdraudi cilvēku un dzīvnieku veselību vai pat dzīvību!

Barotavu būvniecībai ieteicams lietot koku (tas labāk iekļaujas ainavā).

Barotavas konstrukciju nedrīkst stiprināt pie augošu koku stumbriem.

Barotavu apsaimniekošana

Barotavās izvieto gan sulīgo barību, gan sienu un graudus. Šajās vietās ļauj dzīvniekiem baroties netraucēti (nemedijot). Tā tu samazināsi jaunaudzņu postījumu risku.

Dzīvnieku barotavās ievēro higiēnas normas! Nav ieteicams barību likt tieši uz zemes. Barotavās regulāri iztīri siles barības novietošanai un aizvāc dzīvnieku izkārnījumus no barošanās zonas. Aizvāc bojāto vai sapelējušo barību!

Barotavu vietas, kurās barība tiek izvietota tieši uz zemes, vēlams katru gadu kalķot un nopļaut. Laiku pa laiku vēlams mainīt barošanās zonas atrašanās vietu.

Atceries! Nekādā gadījumā neatstāj dzīvnieku barotavās nomedīto dzīvnieku iekšējos orgānus vai veselus dzīvniekus (piemēram, lapsas vai jēnotsuņus), jo tie var kalpot par infekciju izraisītāju.

Dzīvnieku barotavās nav pieļaujams izvietot bojātu pārtiku, kā arī pārtikas produktus, kas nav izņemti no iepakojuma (papīra vai plastmasas).

Pirms barības izvietojuma izņem to no iesaiņojuma un pēc tam savāc un utilizē iesaiņojuma materiālu!

Neatstāj mežā
iesaiņojuma materiālus!

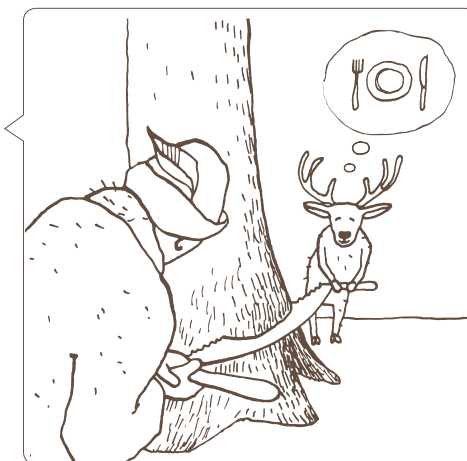

Ietināmās plēves un tīkli pēc barības izvietošanas savācami.

Ja piebarošanas vajadzībām ir nepieciešams nogāzt apses, tad saskaņo to ar zemes īpašnieku.

Valsts mežā jāatceras, ka:

- 1 esošā gada LVM ražošanas cirmās apses drīkst cirst par brīvu, iepriekš par to rakstiski vienojoties;
- 2 ārpus esošā gada cirmām apses no LVM jānopērk;
- 3 ciršanai jāizvēlas koki ar zemāku koksnes kvalitāti;
- 4 aizliegts cirst apses, kuru diametrs lielāks par 50 cm;
- 5 nedrīkst cirst vairāk par 5 apsēm 1 hektārā.

Sāls laizītavu ierīkošana

Medību iecirknī dzīvniekiem pastāvīgi jābūt pieejamam laizāmajam sālim. Sāls nodrošina svarīgas dzīvnieku organisma funkcijas.

Sāls laizītavas nav vēlams ierīkot uz augošiem kokiem, jo kūstošais sāls un dzīvnieki tos sabojā. Ja tomēr šķiet, ka laizītavas ierīkošanai nepieciešams augošs koks un tas 1,3 m augstumā ir resnāks par 10 cm, tas jāiegādājas no LVM, vai arī tā izmantošana saskaņojama ar zemes īpašnieku.

Lai novērstu dzīvnieku postījumus, sāls laizītavas nedrīkst ierīkot priežu, egļu un bērzu jaunaudzēs, kas nav sasniegušas 5 m augstumu, un apšu jaunaudzēs, kas nav sasniegušas 10 m augstumu. Tāpat laizītavas nevajag novietot tuvāk par 100 m no jaunaudzēm.

Tavi pienākumi

Piebarošanas vietas (barotavas) ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju saskaņo RAKSTISKI.

Papildu saskaņošana ir nepieciešama, ja barošanās vieta ietekmē kaimiņus:

- 1 ar jaunaudžu īpašnieku (priežu, egļu, bērzu jaunaudzes līdz 5 m augstumam un apšu jaunaudzes līdz 10 m augstumam), ja tu plāno ierīkot barotavu tuvāk par 100 m no šīm jaunaudzēm;
- 2 ar lauksaimniecības kultūras īpašnieku, ja tu plāno ierīkot barotavu tuvāk par 250 m no tās;
- 3 ar objekta īpašnieku, ja tu piebarošanu plāno vietā, kur tā var traucēt vai ierobežot meliorācijas sistēmu darbību, zemes apstrādi, tehnikas pārvietošanos, infrastruktūras objektu uzturēšanu vai ugunsapsardzības funkciju veikšanu;
- 4 ar piegulošo medību tiesību lietotāju, ja tu plāno ierīkot barotavu tuvāk par 250 m no medību iecirkņa robežām.

Atceries! Ievēro darba drošības prasības! Esi atbildīgs par apkārtējo vidi! Tehnikai un motorinstrumentiem, kurus izmanto, jābūt bez eļļas, degvielas un tehnisko šķidrumu noplūdēm. Nav pieļaujama augsnes un ūdeņu piesārņošana!

6.2.2. Dzīvnieku piebarošanas lauki

Dzīvnieku piebarošanas lauki ir vietas, kurās notiek lauksaimnieciskas darbības, lai sagādātu barību medījamiem dzīvniekiem vai (atsevišķos gadījumos) postījumu mazināšanai.

Piebarošanas lauku plānošana

Ja vēlies ierīkot piebarošanas laukus aizsargājamās dabas teritorijās, tad zini, ka tie nedrīkst palielināt medījamo dzīvnieku populāciju dabisko blīvumu. Piebarošanas dēļ parādās vairāk mežacūku un citu dzīvnieku. Tie var apdraudēt retos augus, kukaiņus, putnus un zīdītājus, kuru dēļ šīs teritorijas ir aizsargājamās.

Piebarošanas lauku apsaimniekošana

Ja piebarošanas lauks ierīkots ar mērķi mazināt postījumus tuvumā esošajās lauksaimniecības platībās, neizmanto to dzīvnieku medišanai!

Centies piebarošanas lauku ierīkot vienlaikus ar tuvumā esošajām lauksaimniecības platībām un ievērojot tādu pašu agrotehniku.

Ja esi ierīkojis piebarošanas lauku, tad apsaimnieko to katru gadu!

Tavi pienākumi

Dzīvnieku piebarošanas lauka vietas izvēle noteikti jāaskaņo rakstiski ar zemes apsaimniekotāju vai īpašnieku.

LVM apsaimniekotajās zemēs piebarošanas lauku atļauts ierīkot tikai pēc saskaņošanas un rakstiskas vienošanās. Tas novērsīs domstarpības gadījumos, ja, piemēram, mednieki konkrētajā platībā plānojuši stacionāra medību torņa būvēšanu, bet zemes īpašnieks – meža stādīšanu u. tml.

6.3. | Medību torņi

Medniekam, kurš atrodas uz paaugstinājuma, šaušanas sektorā ir labāka redzamība. Šāviens no paaugstinājuma tiek raidīts uz leju, kas uzlabo drošību medībās. No paaugstinājuma ir labāk pārredzama teritorija tālākā apkārtnē, ir zināmas precīzas citu mednieku atrašanās vietas un viņu iespējamie šaušanas virzieni.

Pārvietojams medību torņis.

Stacionārs medību tornis.

Medību torņu plānošana

Būvējot un izvietojot medību torņus, jāņem vērā, ka to novietojums nedrīkst traucēt citu saimniecisko darbību (lauku apstrādi, ražas novākšanu, mežizstrādi, transporta kustību, mineralizēto joslu uzturēšanu u. c.).

Ceļot medību torņus (sevišķi stacionāros), ir jāievēro pareiza vietas izvēle. Protams, jāņem vērā gan dzīvnieku pārejas vietas, gan iespējamā pārskatāmā teritorija, gan tas, kā medniekam vislabāk piekļūt pie torņa, nešķērsojot varbūtējos dzīvnieku pārvietošanās ceļus.

Mežaudzēs

Mežaudzēs drīkst ierīkot gan stacionārus, gan pārvietojamus torņus. Torņi jāizvieto tā, lai netiktu bojāti mežaudzes koki.

Mineralizētās joslas mežaudzē ierīko ugunsapsardzības nolūkiem. Neplāno uz tām stacionāra torņa izvietošanu, jo tas traucēs šīs joslas uzturēšanu un ugunsapsardzību.

Uz mineralizētās joslas var izvietot tikai pārvietojamu torni un tikai ugunsdrošajā periodā.

Neplāno torņu konstrukcijas augošos kokos, nebojā tos!

Laucēs

Laucēs drīkst ierīkot gan stacionārus, gan pārvietojamus torņus.

Gar meža ceļiem

Parasti gar ceļa malu ir grāvis vai josla līdz mežam, kas regulāri tiek uzturēta un kopta. To dara tāpēc, lai nodrošinātu meža ceļam optimālu mitruma režīmu. Praksē uz šīs joslas ir ērti izvietot medību torņus.

Torņiem jābūt novietotiem ceļa malā vai uz grāvja tā, lai kustība pa ceļu nekādi netiktu ierobežota vai apgrūtināta. Nedrīkst traucēt arī ūdens plūsmu grāvī.

Medību torņi nekādā gadījumā nedrīkst atrasties uz ceļa klātnes!

Atceries! Torņa ierīkošana gar meža ceļiem traucē ceļa kopšanas darbus.

Ja tornis traucē ceļa kopšanas darbus, tev tornis jāpārvieto vai pašam jāapļauj ap torni tajā daļā, ko nav varējis nopļaut ceļmalas pļāvējs. Vēlams to izdarīt līdz sala iestāšanās brīdim, taču ne vēlāk par 1. decembri.

Šādās vietās pļaušana tev jāpabeidz pašam.

Pareizi novietots medību tornis.

Nepareizi (uz ceļa klātnes) novietots medību tornis.

Atceries! Ja torni būs novietojis ceļmalā, zāle un atvases ap torni un zem tā tev būs jānopļauj pašam. Ja izvēlēšies būvēt pārvietojamo torni, to ik sezonu varēsi pārvietot uz vietu, kur tas netraucē ceļa kopšanas darbus, piemēram, novietojot blakus esošajā mežaudzē.

Torni, kas ticis pārvietots, atpakaļ uzstādīt drīkst pēc 1. oktobra, kad ceļmala jau būs nopļauta.

Ierīkojot torni grāvja gultnē, jāraugās, lai torņa konstrukcija netraucētu ūdens aizvadi.

Ja medību torni novietosi uz bermas, tas ir, starp grāvi un mežmalu, tev nebūs jāpļauj un tornis jāpārvieto. Šeit tornis var atrasties, un tas nekādi netraucēs ceļu kopt.

Medību tornis, kas novietots uz bermas, var traucēt meža darbiem un iekārtojot krautuvī. Tādā gadījumā tas būs īslaicīgi jāpārvieto uz citu vietu.

Medību torni var uzstādīt pie dabiskām brauktuvēm (tām parasti nav nomaļu un grāvju), taču tornis nedrīkst traucēt transporta kustību.

Plānojot torņa būvi, atceries, ka pa meža ceļiem pārvietošanas liela tehnika.

Atceries! Torni nedrīkst atrasties tuvāk par 1 m no brauktuves malas!

Uz meža ceļiem ir izbūvētas izmaiņu un apgriešanās vietas. Tās domātas meža apsaimniekotājiem, lai automašīnas uz vienvirziena ceļiem varētu izmainīties un apgriezties, ja ceļa tālāk nav. Uz šiem laukumiem medību torņus novietot nedrīkst.

Nepareizi (uz apgriešanās vietas) novietots medību tornis.

Ikvienam, kurš izmanto meža ceļus, jāievēro to īpašnieku noteiktie ekspluatācijas noteikumi. Šādu prasību ievērošana nesabojās jau izbūvētos meža ceļus un ļaus ceļa saimniekiem rūpēties par to stāvokli, kas ir arī mednieku interesēs.

Nepareizi (uz izmaiņu vietas) novietots medību tornis.

Uz stigām

Plānojot torņu ierīkošanu uz stigām, jāņem vērā, ka to ierīkošanas pamatmērķis ir meža apsaimniekošana un aizsardzība; medību infrastruktūra nedrīkst traucēt šīm darbībām.

Atceries! Uz stigas ierīko tikai pārvietojamus medību torņus!

Pirms ierīko medību torņi uz stigas, paskaties, vai šai vietā nav mineralizēta josla, kas kavē uguns izplatīšanos.

Ja uz stigas ir mineralizēta josla, torņis tur drīkst atrasties tikai no 1. oktobra līdz 31. martam. Pārējā laikā torņi jānovieto vismaz 1 m no tās, lai agrā pavasarī uzreiz pēc sniega nokušanas tas netraucētu šo joslu atjaunot.

Nenovieto torņi tieši uz mineralizētās joslas ugunsbīstamajā periodā, jo tas var kavēt ugunsdzēsības transporta pārvietošanos!

Torņi var nākties īslaicīgi pārvietot arī gadījumos, ja tas traucē mežizstrādes tehnikas pārvietošanos.

Vislabāk torņi novietot tālāk par 1 m no mineralizētās joslas malas, lai netraucētu meža un speciālās tehnikas pārvietošanos.

Ja stiga ir bez mineralizētās joslas, tad torni novieto tā, lai ugunsbīstamajā periodā tas netraucētu operatīvā transporta pārvietošanos.

Izmanto dabiskos apstākļus, liec torni vietās, kur to var apbraukt jebkurā laikā.

Ja dabiskie apstākļi neļauj torni apbraukt, to var novietot uz stigas tikai ārpus ugunsbīstamā laika perioda no 1. oktobra līdz 31. martam.

Grāvji un grāvmalas

Torni drīkst ierīkot gan grāvī, gan uz grāvja bermas un atbērtnes. Plānojot torņu ierīkošanu uz grāvja atbērtnes, atceries, ka jāparedz vismaz sešus metrus plata brīva josla no grāvja malas, pa kuru var pārvietoties meža tehnika un nepieciešamības gadījumā arī operatīvā tehnika.

Uz grāvja bermas ierīkots tornis grāvju uzturēšanas darbu laikā nebūs jāpārvieta.

Tornis, kas ievietots grāvī, būs īslaicīgi jāpārvieta grāvja atjaunošanas vai uzturēšanas darbu laikā.

Atceries! Ierīkojot medību torni grāvī, tas nedrīkst traucēt ūdens aizvadi!

Tornis uz grāvja atbērtnes tālāk par sešiem metriem no grāvja krotas.

Medību tornis netraucē ūdens tecējumu grāvī.

Medību tornis uz bermas.

Zemes nomas teritorijās

Plānojot medību torņu būvniecību zemes nomas teritorijā, sāc ar to, ka izvērtē, kādiem mērķiem tā ir iznomāta un kādus iespējamus traucējumus tu varētu radīt nomniekam, uzbūvējot medību torņi.

Ja zeme iznomāta lauksaimnieciskai ražošanai, medību torņus ierīko vietās, kur to uzstādīšana netraucē un neierobežo zemes apstrādi. Ja nepieciešama torņu ierīkošana sējumu, stādījumu un ganību platībās, lai nodrošinātu stādījumu un kultūru aizsardzību no meža dzīvnieku postījumiem, saskaņo to ar zemes nomnieku.

Derīgo izrakteņu ieguves teritorijās neierīko torņus, kur to uzstādīšana var traucēt vai ierobežot derīgo izrakteņu ieguvī. Torņu novietojums nedrīkst traucēt īpašās tehnikas un citu mehānismu pārvietošanos.

Atceries! Zemes nomas teritorijās, kurās iegūst derīgos izrakteņus, tiek mainīts līdzšinējais zemes virsmas reljefs, rodas stāvas nogāzes un izstrādes sienas, kur var veidoties nobrukumi, apdraudot medību infrastruktūras objektu drošību. Neplāno torņus pārāk tuvu ieguves vietām! Ievēro, ka vietās, kurās iegūst kūdru, ir paaugstināts ugunsbīstamības risks!

Medību torņi lauksaimniecības zemē.

Medību torņu būvēšana

Kopš seniem laikiem ir iecienīti koka medību torņi, kas saistās ar izpratni par ekoloģiju, mājīgumu un patīkamu atmosfēru. Koks medību tornim piešķir dabisku skaistumu. Koka torņi labāk iekļaujas ainavā.

Torņu ierīkošanas procesā aizliegts dzīt naglas augošos kokos vai kā citādi bojāt tos (piem., atzarojot priedes vairāk nekā 1/2 vai egles un bērzus vairāk nekā 2/3 no koka augstuma). Augošus kokus drīkst izmantot tikai medību torņu vai kāpņu atbalstīšanai, lai nodrošinātu konstrukciju vertikālo stabilitāti. Augošos kokos var ierīkot specializētas iekarināmas sēdvietas, paredzot koku stumbru aizsardzību pret mizas bojājumiem.

Būvējot medību torņus, jāņem vērā ainavas un estētiskie faktori.

Kāpnes piesietas ar virvi, nebojājot koku.

Pret koku atstutētas kāpnes.

Ainavā neiederīgs medību tornis.

Medību tornis iebūvēts augošos kokos.

Kāpnes pienaglotas pie augoša koka.
Tā nedrīkst!

Pirms darbu uzsākšanas jāizdomā, vai nepieciešams stacionārs vai pārvietojams tornis. Jāizvēlas piemēroti materiāli – zaļi, sausi, tievāki vai resnāki.

Torņus vislabāk būvēt no skuju kokiem, jo tie tik ātri nesapūst. Vari būvēt arī no citu sugu kokiem, taču būves no tiem nebūs tik ilgmūžīgas un izturīgas. To, cik resnus kokus izvēlēties, nosaka būves īpašības – piemēram, vai tiek būvēts tornis, kas bieži jāpārvieto, vai arī stacionārs tornis. Parasti izmanto kokus, kuru krūšu augstuma caurmērs ir no 8 līdz 24 cm.

Protams, visvieglāk ir strādāt ar zāgmateriāliem, taču tie sadārdzina celtniecības procesu. Biežāk izmanto kokmateriālus, kas pieejami tuvākajā apkārtnē.

Lai būves ilgāk saglabātu savu stiprību, ieteicams kokmateriālus sagatavot laicīgi, tos nomizot un novietot pieslietus pie koka, lai līdz brīdim, kad notiks celtniecības darbi, tie apžūtu.

Koka elementus, kas pakļauti tiešai un ilgstošai saules un mitruma iedarbībai, var apstrādāt ar impregnēšanas līdzekļiem. Tas izceļ arī koksnes skaistumu.

Būvējot torni, jānodrošina tā stabilitāte. To var panākt, ierokot torņa kājas zemē, izveidojot īpašas atsaites, atbalsta stutes vai arī veidojot torņa formu kā trapeci.

Torņiem jābūt drošiem!

Atceries! Jo augstāks tornis, jo vairāk uzmanības pievērš tā stabilitātei un drošībai!

Veidojot kāpnis, atstarpēm starp pakāpieniem nevajadzētu būt lielākām par 35 cm. Palielinot šo atstarpi, uz 3,5 m augstām kāpnēm ietaupīsi vienu vai divus pakāpienus, taču, nokāpjot pēc vairāku stundu nekustīgas sēdēšanas, tas būs jūtams. Kāpnēm ar krēsliem, kas pieslienamas pie koka, vajadzētu augšdaļā izveidot balstu kājām, kas nodrošinās papildu ērtības.

Ieteicams kāpnis neveidot pārāk stāvas.

Pakāpieni ir jāpienaglo ar vairākām naglām katrā pusē. Tos vēlamas "iesēdināt" kāpņu pamatnē.

Ērtāk būs kāpt tornī, uz kuru ved kāpnis ar margām.

Veidojot kāpņu pakāpienus, atceries: jo kāpnis platākas un to pakāpieni tievāki, jo mazāka kāpņu izturība!

Atstāj augšējā daļā vienu vai divus pakāpienu galus nenozāgētus. Kāpjot būs, kur uzkārt ieroci, somu vai tālskati.

Atceries! Ja būvēsi torņus no nepiemērotiem materiāliem, apdraudēsi savu un citu kolēģu veselību vai pat dzīvību! Centies medībās izmantot torņus, kurus esi cēlis pats vai arī esi piedalījies to celšanā un par kuru drošību tu vari būt pārliecināts.

Medību torņu uzturēšana

Uzbūvētie torņi regulāri jāpārbauda, novērtējot to drošību. Vajadzības gadījumā torņi jāsalabo. Sapuvuši atbalsta stabi vai pakāpieni, kā arī vēja sašķiebtī vai izlodzīti torņi var kļūt par iemeslu nelaimes gadījumam.

Tavi pienākumi

Pirms medību torņu izvietojanas vēlams atrašanās vietas saskaņot ar zemes īpašnieku.

Ja kokmateriālus torņu būvei cirtīsi mežā, to ciršanu saskaņo ar meža īpašnieku.

Ja zemes īpašnieks, uzturot ceļu, ir nopļāvis zāli un atvases ceļa sāngrāvī vai joslā starp ceļa nomali un mežaudzi (ja sāngrāvja nav), bet tavš tornis ir izvietots šajā joslā, tad līdz tā paša gada 1. decembrim jāpabeidz pļaušana ap torni un zem tā visas nopļautās joslas platumā starp ceļa nomali un mežaudzi.

Ja vēlies ierīkot torņus sējumu, stādījumu un ganību platībās, kur to izvietošana sekmē šo platību aizsardzību no meža dzīvnieku postījumiem, tad vienojies par to ar zemes apsaimniekotāju.

Ja uzbūvētie torņi traucē meža apsaimniekošanu, meža infrastruktūras uzturēšanu vai derīgo izrakteņu iegūvi, tad pēc zemes īpašnieka vai apsaimniekotāja pieprasījuma tev šis apgrūtinājums jānovērš, torni pārvietojot vai nojaucot.

Vecos, vairs nelietojamos torņus izjauc. Koka daļas pēc tam izklidē mežaudzē vai izmanto tā, lai tās netraucē citiem.

Izjauc torņus, kas vairs netiek izmantoti.

Kad tornis savu laiku nokalpojies, tas izjaucams.

6.4. | Šaušanas stigas un mednieku stāvvietas

Šaušanas stigu ierīkošanas galvenais nolūks ir nodrošināt skaidru mērķa saskatišanu un drošu šāvieni pa medījumu, ko neaizsedz krūmi, zari, zāle vai citi šķēršļi, kas var mainīt lādiņa lidojuma virzienu.

Šaušanas stāvvietas nodrošina apstākļus drošam šāvienam pa skaidri redzamu mērķi.

Šaušanas stāvvietu var aprīkot ar īpašu torni vai paaugstinājumu. No paaugstinājuma paveras labāka redzamība šaušanas sektorā un kļūst labāk pārredzama teritorija tālākā apkārtnē.

Ja šaušanas stigas izveidotas atbilstoši medību drošības noteikumiem, tās ļauj medniekam papildus kontrolēt šāviena virzienu, lai tas neietu pa mednieku līniju vai pārāk tuvu tai.

Šaušanas stigu plānošana

To, kā izvietot mastus un stāvvietas tajos, nosaka dzīvnieku pārvietošanās ieradumi un tas, kur medību laikā medniekam vislabāk atrasties.

Centies iepļānot stāvvietu tā, lai, iekārtojot šaušanas stigas, būtu jāizcērt pēc iespējas mazāk koku.

Jaunaudzēs šaušanas stigas vislabāk plānot pēc jaunaudzju kopšanas pabeigšanas.

Vēlams šaušanas stigu ierīkošanu plānot pēc tam, kad pabeigta ceļu būve vai meliorācijas sistēmu atjaunošana. Šo darbu laikā trases var tikt paplašinātas vai veidotas no jauna, tādēļ stāvvietu izvietojums var mainīties.

Atceries! Pavasarī izcirstas stigas ātri aizzels!

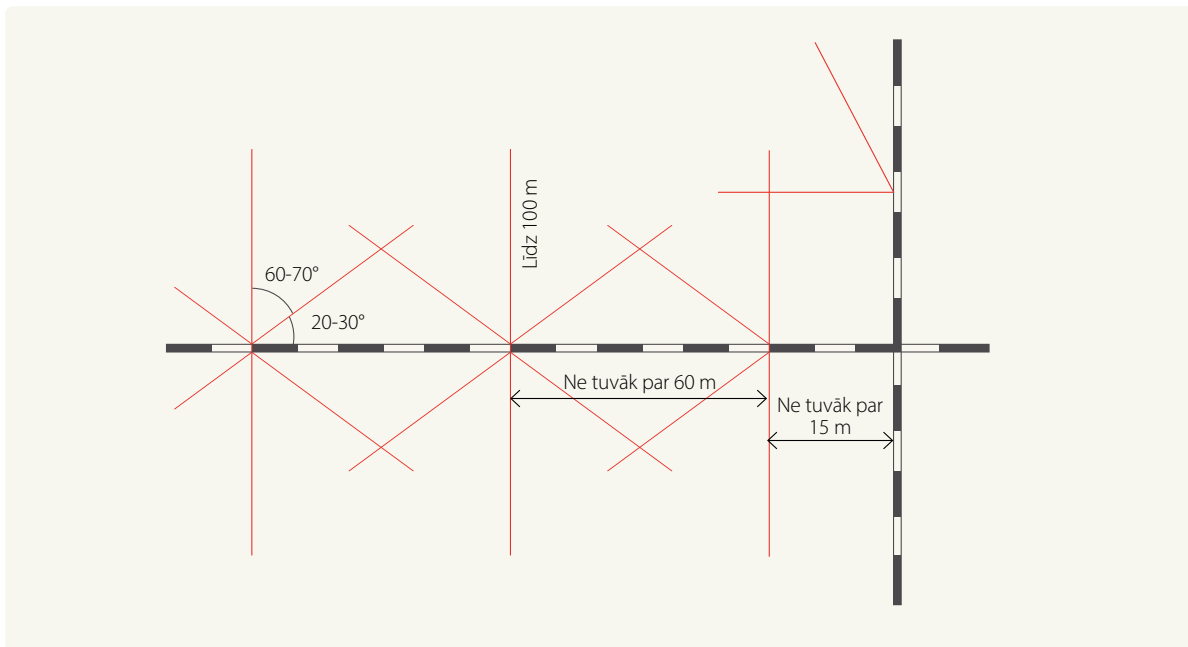

Šaušanas stigu ierīkošana

Vislabāk mastā no mednieku līnijas izcirst trīs šaušanas stigas: viena perpendikulāri mednieku līnijai, bet divas 60 – 70° leņķī uz abām pusēm no pirmās. Ja ir nepieciešams un apstākļi to atļauj, vari šaušanas stigas izcirst arī uz aizmuguri.

Šaušanas stigu platums un garums atkarīgs no vietas, kur stiga tiek veidota, un no tā, kādus šaujamieročus izmantosi. Ja medī ar gludstobra ieroci, tad ieteicamais šaušanas stigas garums ir līdz 60 m.

LVM apsaimniekotajās jaunaudzēs (līdz 20 gadu vecumam) šaušanas stigas ierīko ne garākas par 100 m un ne platākas par 2,5 m.

Atceries! LVM apsaimniekotajos mežos tev nav atļauts ierīkot vairāk par trim šaušanas stigām 180° sektorā un ierīkot stāvvietu ar šaušanas stigām tuvāk par 60 m vienu no otras.

Nepareizi ierīkotas šaušanas stigas, to ir pārāk daudz.

Pareizi ierīkota šaušanas stiga.

Ja stigas ierīkošanas gaitā tev traucē zari, tad nozāgē tos līdz ar stumbru, to nebojājot.

Ja stigas ierīkošanai tev traucē koka galotne un tā jānozāgē, labāk nozāgē visu koku!

Ja atzīmēsi vienīgi mednieka stāvvietu, tad to vēlams iezīmēt ar zemē iedzītu mietiņu, kam piestiprināta plāksnīte ar attēlotiem atļautajiem šaušanas virzieniem. Dabā aizliegtos šaušanas leņķus vari atzīmēt, uzpūšot uz kokiem spilgtu krāsu vai apsienot tiem košas krāsas lentes, tādā veidā radot papildu drošību, ka mednieks nepavērsīs ieroča stobru aizliegtajā virzienā.

Tavi pienākumi

Ierīkojot šaušanas stigas pēc jaunaudžu kopšanas, uzmanies, lai nepārkāptu MK noteikumos noteikto minimālo audzē paliekošo koku skaitu.

Ja tev jācērt koki, kuru caurmērs 1,3 m augstumā ir lielāks par 10 cm, iepriekš saskaņo to ar meža īpašnieku vai apsaimniekotāju – iespējams, ka šie koki no viņa būs jānopērk.

6.5. | Laipas

Laipas iekārto, lai varētu ērtāk tikt pāri šķēršļiem – grāvjiem vai strautiņiem.

Laipa ar margu.

Kur un no kā būvēt

Laipu ierīkošana atļauta pēc medību tiesību lietotāja ieskatiem, tomēr pirms būvēšanas labāk būtu painteresēties, vai zemes īpašnieks pret to neiebilst.

Laipu būvniecībai visērtāk lietot kokus, kas pieejami tuvākajā apkārtnē. Lai laipa būtu droša un ilgāk kalpotu, ieteicams izmantot mizotus skuju kokus, kuru diametrs ir piemērots izvēlētajai konstrukcijai.

Vēlams laipu aprīkot ar margu, īpaši tad, ja to taisa no apaļkoka, jo salijusi laipa ir ļoti slidena. Margu var vieglāk saskatīt arī traktortehnikas vadītājs, kurš pļauj grāvi mehанизēti. Tādējādi var savlaicīgi novērst gan laipas, gan pļaušanas instrumenta bojājumus.

Atceries! Būvējot laipas, tām ir jābūt drošām. Celtniecībā izmantojot nepiemērotus materiālus, tiek apdraudēta tava un citu cilvēku veselība vai pat dzīvība! Pirms laipas izmantošanas pārliecinies par tās izturību!

Tavi pienākumi

Ja zemes īpašnieks, uzturot ceļu, ir nopļāvis zāli un atvases joslas platumā starp ceļa nomali un mežaudzi, tad līdz tā paša gada 1. decembrim tev jānopļauj nenopļautā zāle un atvases ap laipu un zem tās visā joslas platumā starp ceļa nomali un mežaudzi.

Ja īpašnieks zāli nav pļāvis, arī tev tas nav jādara.

Šādās vietās pļaušana tev būs jāpabeidz pašam.

6.6. | Medījumu blakusproduktu savākšanas vietas

Medījumu blakusproduktus (ādas, iekšējos orgānus vai visu nomedīto dzīvnieku) nav ieteicams atstāt mežā tā, lai tie būtu pieejami citiem dzīvniekiem, jo tie var būt dažādu slimību izplatīšanās avots.

Medījumu blakusproduktus ieteicams aprakt, sadedzināt vai arī ievietot konteineros, kas paredzēti dzīvnieku blakusproduktu uzglabāšanai.

Dzīvnieku blakusproduktu uzglabāšanas konteiners.

7

Kā izvēlēties, iegādāties un kur cirst kokus meža infrastruktūras ierīkošanai

Kokus medību torņa, barotavas vai kādas citas konstrukcijas izveidei vislabāk meklēt kādā turpat tuvumā esošā mežaudzē, un nebūs lieku tēriņu to transportēšanai.

No mūsu mežos augošajām koku sugām būvniecībai vispiemērotākā ir egļe. Tā ir pietiekami izturīga un, ja nomizota un izžuvusi, kalpo ilgi. Der arī priede un apse, taču no baltalkšņa būvētā tornī atrasties gan ātri vien kļūs bīstami.

Lai atvieglotu būvēšanu, nepieciešamos kokus vēlams nocirst un nomizot savlaicīgi. Tad tie būs vieglāki un ērtāk izmantojami.

Konstrukcijā lietojamo koku izmērs atkarīgs no būves veida. Stacionārai būvei, kura nebūs jāpārvieto, vari izmantot resnākus kokus, bet būvei, kuru pārvietosi, jābūt pietiekami vieglai. Tādai noderēs tievākie koki.

Valsts mežā kokus medību infrastruktūras būvniecībai atļauts izmantot tikai reģistrēta medību iecirkņa teritorijā un tikai tiem medību tiesību lietotājiem, kuri medību tiesības nomā no LVM.

Citos mežos – saskaņojot ar meža īpašnieku.

Patvaļīga koku ciršana nav pieļaujama!

Ja esi valsts mežā noskatījis kokus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā ir mazāks par 10 cm, tad drīksti tos izmantot par brīvu, tikai iepriekš saskaņo to ar iecirkņa mežkopi.

Citos mežos saskaņo koku izmantošanu ar meža īpašnieku!

Ja esi noskatījis lielākus kokus ar caurmēru, kas 1,3 m augstumā lielāks par 10 cm, tie no LVM būs jānopērk.

Citos mežos par koku iegādi runā ar meža īpašnieku!

LVM cenu nosaka par vienu koku, 1 cm diametru gradācijā pēc ikgadēji noteikta cenrāža, piemēram, 2019. gada cenās:

Koku cena – egļe												
Caurmērs, cm	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	...
Viena augoša koka cena, EUR	0,31	0,65	1,18	1,74	2,49	3,05	3,92	4,89	6,24	7,17	8,61	...
Viena sausa koka cena, EUR	0,11	0,4	0,71	1,02	1,39	1,67	2,12	2,48	3,02	3,47	4,11	...

levēro, ka augoša koka cena ir augstāka par nokaltuša koka cenu!

Šos kokus vari izmantot par brīvu.

Plāno! Pirms veido medību torni, barotavu vai kādu citu būvi, vispirms novērtē, kur to vēlies novietot, kādi materiāli tam būs nepieciešami un cik tie izmaksās.

Ja kokus iegādāsies no LVM, tad atceries, ka pieprasījumu koku iegādei plānotiem medību infrastruktūras objektiem vari iesniegt **reizi gadā** (janvārī, februārī, martā).

Pieprasījumā būs jāiekļauj:

- 1 iesniegums, kuru parakstījusi persona ar medību tiesību lietotāja pārstāvības tiesībām;
- 2 plānotā koku ieguves vieta (kvartāla numurs).

Pieprasījums no MTL

JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JŪN	JŪL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----

Pārdošana

JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JŪN	JŪL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----

Ciršana, būvniecība

JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JŪN	JŪL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Koku ciršanas tiesības LVM tiek noteiktas līdz 31. oktobrim, bez termiņa pagarināšanas iespējām, tāpēc nenokavē!

8

Savstarpējā cieņa

Plānojot, veidojot un uzturot medību infrastruktūru, mednieka intereses allaž sastapsies ar pārējo cilvēku interesēm. Tie ir gan zemes īpašnieki un apsaimniekotāji, gan vietējie iedzīvotāji, sēņotāji, ogotāji, tūristi un citi ļaudis, kuri biežāk vai retāk iegriežas mežā vai tā apkaimē.

“Godā draugu, un draugs tevi godās,” vēsta latviešu sakāmvārds.

“Ne viss, kas atļauts, ir cieņas vērts,” piebilst senie romieši.

Labas attiecības ar zemes īpašnieku vai tās apsaimniekotāju ir svarīgas. Noteikti aprunājies ar viņu, pirms ierīko uz viņa zemes dzīvnieku barotavu, būvē medību torni vai dari ko citu.

Daudzi zemes īpašnieki vai apsaimniekotāji nereti dzīvo pat ļoti tālu no saviem apsaimniekojamiem īpašumiem. Iespējams, ka tu savās mednieka gaitās viņu mežā atrodi daudz biežāk. Pastāsti viņiem, ko esi tajā pamanījis un novērojis.

Nekautrējies zvanīt! Savlaicīga saruna daudzos gadījumos novērsīs pārpratumus un strīdus.

Apjautājies par to, kad un kur plānota meža meliorācija, ceļu būve vai remonts. Tev var noderēt informācija par cirsma plānošanu, kā arī vietām, kur meža dzīvnieki ir nodarījuši postījumus mežam. Pieskaņo tam savus plānus.

Neatstāj automašīnu ilgstoši uz meža ceļa, jo tā var traucēt satiksmi. Atstājot automašīnu ceļa malā, vienmēr padomā, vai citi tiks tai garām. Arī visnomaļākajā vietā tu neviļus vari radīt sastrēgumu!

Dod ceļu smagajām kokvedēju automašīnām. Ja sastopi kokvedēju, kas uzkraujas, esi iecietīgs, pagaidi, kamēr tas pabeigs darbu. Ja uz ceļa ir pietiekami daudz vietas, lai pabrauktu garām, vispirms saņem "zaļo gaismu" no kokvedēja vadītāja.

Ja uz ceļa pamani izskalojumu, novērtē, vai tas nav bīstams pārējiem ceļa izmantotājiem. Iespraud izskalotajā bedrē kādu maiksti vai izveido tai apkārt brīdinājuma barjeru no apkārtējiem sprunguļiem. Paziņo par to zemes īpašniekam.

Nebrauc pāri apsētām labības laukam vai nenoplūtai pļavai, nesabojā kāda ieguldīto darbu. Iedomājies sevi zemes saimnieka vietā.

Nesabojā ainavu ar kroplīgi veidotām infrastruktūras būvēm.

Skatoties pēc tā, kāds ir saimnieks,
tā tiks apkalts arī viņa zirgs.

Tautas paruna

9 | Pielikumi

9.1. | Međību infrastruktūras objektu un meža apsaimniekošanas pasākumu atbilstība

Meža apsaimniekošanas stadija, pasākums, mērķis	Torņi, šaušanas stigas	Piebarošana
Izcirtums, stādījums (meža atjaunošana)	jā	nē
Stādījums, jaunaudze (meža kopšana, veidošana, aizsardzība)	jā	nē
Nobriedis, noturīgs mežs (meža audzēšana, koksnes ražošana, sanitārā kopšana)	jā	jā
Grāvis un atbērtne (meža meliorācija, ūdens aizvadišana)	izvērtējami, piesardzīgi	nē
Ceļš ar grāvi un atbērtni (pārvietošanās)	izvērtējami, piesardzīgi	nē
Kailcirte, izlases cirte (koksnes ražas novākšana)	jā	izvērtējama, piesardzīgi
Meži ekoloģijai (mikroliegumi, reti putni, augi, biotopi, dabas veidojumi u. c.)	izvērtējami, piesardzīgi	izvērtējama, piesardzīgi

9.2. | Ierobežojumi medību infrastruktūras objektu ierīkošanā un izmantošanā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās*:

	Medību torņi	Barotavas	Laipas	“Vārnu kājas”
Rezervāti	Aizliegta uzturēšanās un pārvietošanās. Medības atļautas tikai ar DAP atļauju, aizliegta medību infrastruktūras ierīkošana			
Nacionālie parki				
stingrā režīma zona	Aizliegta uzturēšanās, pārvietošanās, medību infrastruktūras objektu ierīkošana			
regulējamā režīma zona	Medības atļautas tikai ar DAP atļauju, aizliegta medību infrastruktūras objektu ierīkošana			
dabas lieguma zona	atļauti	Tikai automātiskās barotavas** ¹ Aizliegts ievest un izgāzt lauksaimniecības un pārtikas produktus	atļautas	atļautas
ainavu aizsardzības zona	atļauti	aizliegtas	atļautas	atļautas
Dabas liegumi	atļauti	Tikai automātiskās barotavas** ¹ Aizliegts ievest un izgāzt lauksaimniecības un pārtikas produktus	atļautas	atļautas
Dabas parki	atļauti	atļautas	atļautas	atļautas
Aizsargājamo ainavu apvidi	atļauti	atļautas	atļautas	atļautas
Dabas pieminekļi	atļauti	atļautas	atļautas	atļautas
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts	atļauti	atļautas	atļautas	atļautas
Mikroliegumi	Atļauti, bet laikposmā 01.02. – 31.07. aizliegta to ierīkošana, izmantošana un medības 1)	Atļautas***, bet laika posmā 01.03. – 30.06. aizliegta piebarošana 2) un savvaļas sugu dzīvnieku 3) piebarošana	atļautas	atļautas
Mikrolieguma buferzonas	atļauti	atļautas***	atļautas	atļautas

1) Medību torņi melnā stārķa, jūras, zivju, mazā un klinšu ērgļa mikroliegumos.

2) Barotavas medņa, melnā stārķa, jūras, zivju, mazā un klinšu ērgļa mikroliegumos.

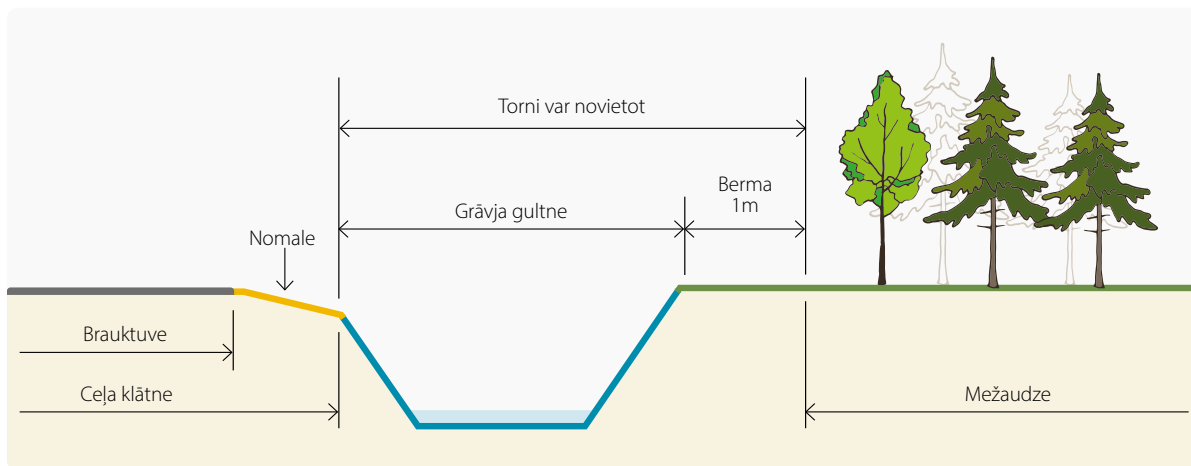
3) Barotavas mikroliegumos zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju, sēņu un biotopu aizsardzībai.

* Automātiskā dzīvnieku barotava – barotava ar dozatoru.

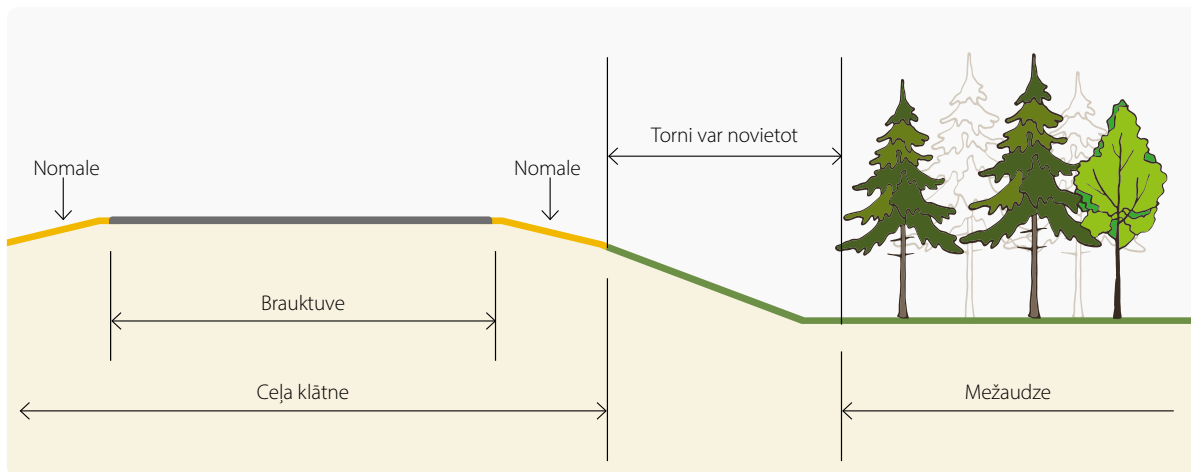
** Ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās var būt atšķirīgi atkarībā no šo teritoriju individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

*** Meža cūku barotavu ierīkošana medņu mikroliegumos, kā arī to tuvumā nav vēlama vispār!

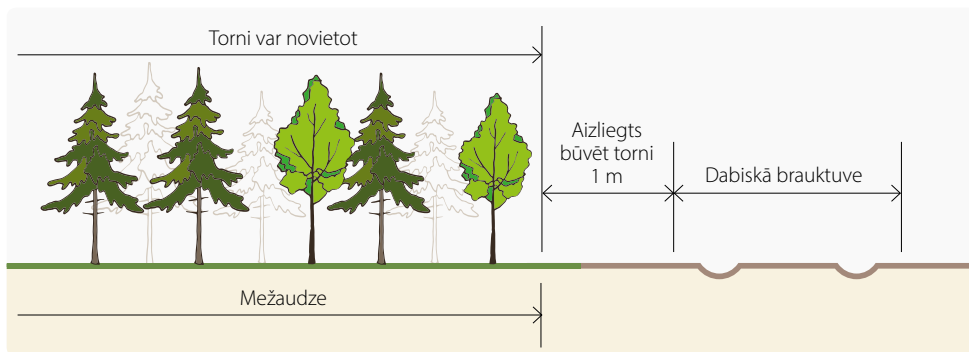
9.3. | Medību infrastruktūras objektu izvietojanas nosacījumi

Gar meža autoceļiem ar sāngrāvjiem.

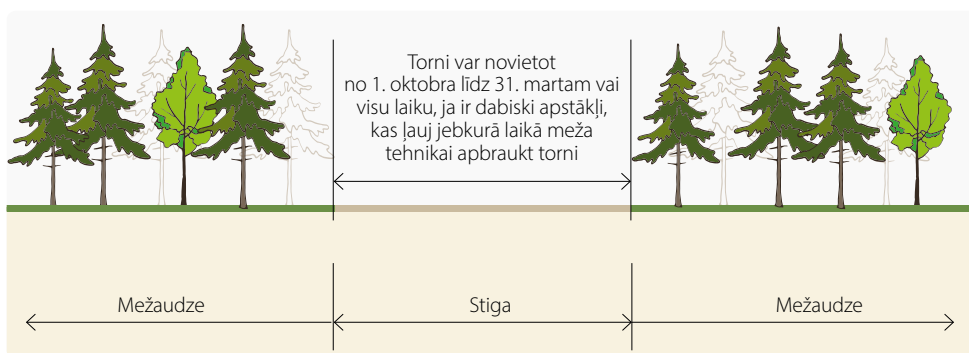
Gar meža autoceļiem bez sāngrāvja.

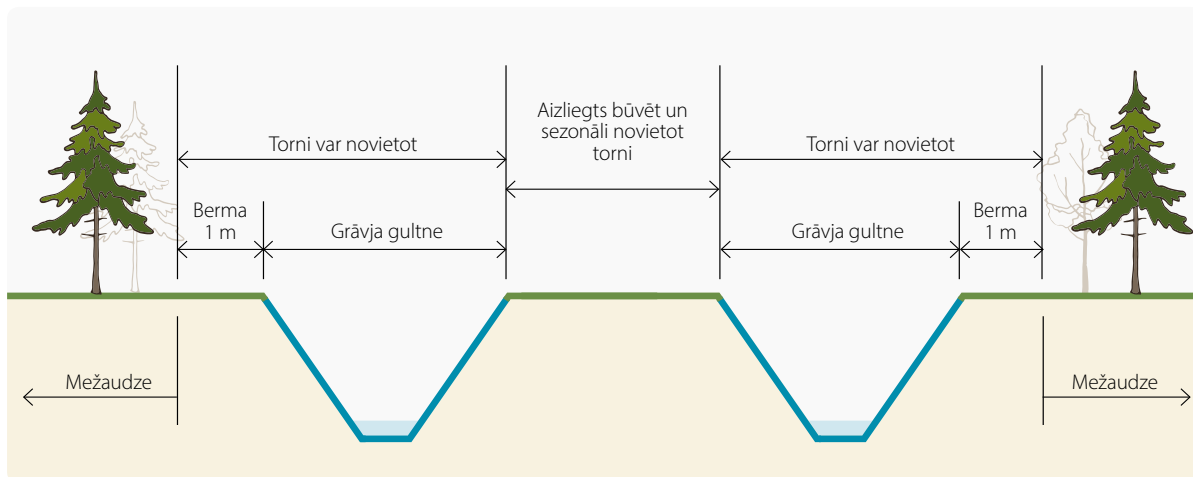
Gar dabiskajām brauktuvēm.

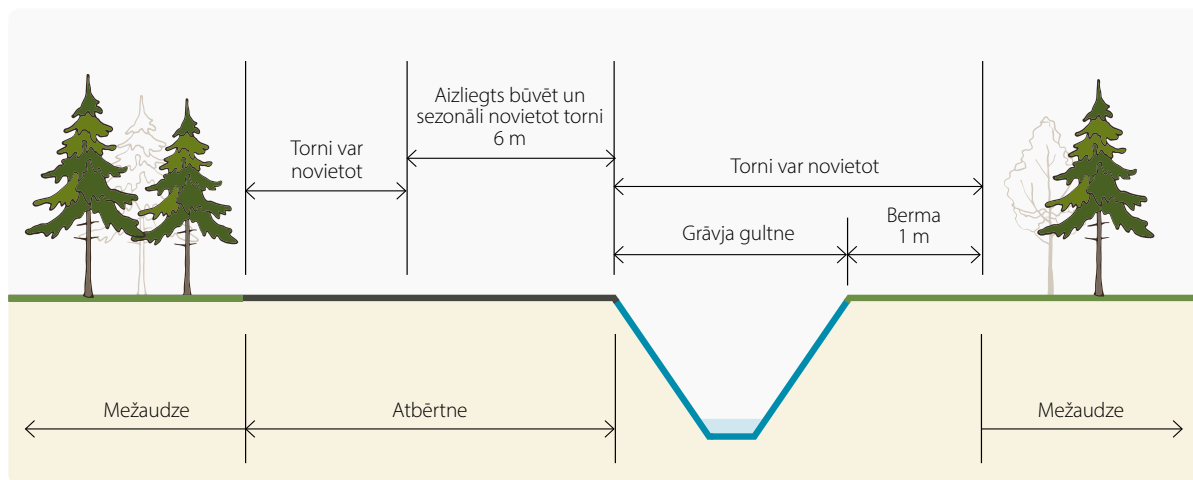
Uz stīgām ar mineralizētu joslu.

Uz stīgām ar nemineralizētu joslu.

Uz stigām ar diviem grāvjiem.

Uz grāvjiem.

9.4. | Koku cenas medību platību apsaimniekošanas vajadzībām (laika periodam no 22.07.2019. līdz 15.01.2020.; cenas ir norādītas bez PVN)

Caurmērs, cm	Priede		Egle		Apse	
	Viena augoša koka cena, EUR	Viena sausa koka cena, EUR	Viena augoša koka cena, EUR	Viena sausa koka cena, EUR	Viena augoša koka cena, EUR	Viena sausa koka cena, EUR
10	0,23	0,12	0,31	0,11	0,05	0,00
11	0,29	0,15	0,65	0,40	0,06	0,00
12	0,65	0,48	1,18	0,71	0,36	0,00
13	1,19	0,77	1,74	1,02	0,55	0,18
14	1,97	1,14	2,49	1,39	0,89	0,36
15	2,59	1,43	3,05	1,67	1,44	0,56
16	3,59	1,82	3,92	2,12	1,77	0,68
17	4,56	2,26	4,89	2,48	2,35	0,91
18	5,66	2,68	6,24	3,02	2,78	1,02
19	7,07	3,22	7,17	3,47	3,55	1,35
20	8,33	3,69	8,61	4,11	4,07	1,58
21	9,59	4,33	10,35	4,67	4,66	1,68
22	11,41	4,90	12,77	5,26	5,36	2,19
23	13,28	5,47	14,19	5,84	5,93	2,47
24	14,88	6,13	15,66	6,45	6,63	2,76
25	16,67	6,87	17,21	7,08	7,42	3,10
26	18,42	7,58	19,13	7,88	8,18	3,41

Aktuālās cenas skatīt <https://www.lvm.lv/sabiedribai/atputa/medibu-tiesibas-nomniekiem>

9.5. | Kokmateriālu izmaksu piemērs

Medību torņa kokmateriālu izmaksu piemērs

Koku suga	Caurmērs 1,3 m augstumā, cm	Nepieciešamais koku skaits, gab.	1 koka cena, EUR	Summa, EUR
Egle	līdz 9,9	13	par brīvu	0
Egle	12	8	1,18	9,44
		21		
Koku cena kopā				9,44
Medību torņa būvēšanai nepieciešamo kokmateriālu cena ar 21% PVN				11,42

Barotavas kokmateriālu izmaksu piemērs

Koku suga	Caurmērs 1,3m augstumā, cm	Nepieciešamais koku skaits, gab.	1 koka cena, EUR	Summa, EUR
Egle	līdz 9,9	6	par brīvu	0
Egle	12	4	1,18	4,72
Egle	16	2	3,92	7,84
		21		
Koku cena kopā				12,56
Medību torņa būvēšanai nepieciešamo kokmateriālu cena ar 21% PVN				15,20

9.6. | Darbu kalendārs

lesniegums koku ciršanai

Kokmateriālu gatavošana

Objektu būvniecība

Piebarošanas liegums putnu
saudzēšanas laikā

Medību torņu pārvietošana

Ugunsdrošais laika periods*

Zāles pļaušana ap torņiem un laipām

Putnu un citi liegumi**

* Nosaka Valsts meža dienests.

** Lieguma veids nosaka dažādus termiņu ierobežojumus, dzīvnieku medišanai, piebarošanai un infrastruktūras būvniecībai/uzturēšanai.

9.7. | Dažādi uzziņas avoti

Informācija medību tiesību nomniekiem LVM mājas lapā:

<http://www.lvm.lv/sabiedribai/atputa/medibu-tiesibas-nomniekiem>

Medniekus pārstāvošās organizācijas Latvijā:

Latvijas Mednieku asociācija <http://www.latma.lv/lv/>

Latvijas Mednieku savienība <http://www.lms.org.lv/>

Biedrība "medniekiem.lv" <http://www.medniekiem.lv/>

Īpaši aizsargājamo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (ja tādi ir):

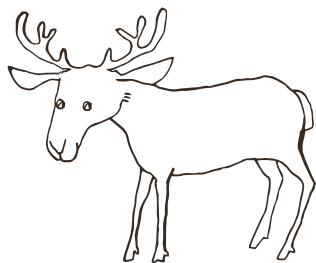
<http://www.daba.gov.lv>

Informācija par mikroliegumiem Latvijā – dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols":

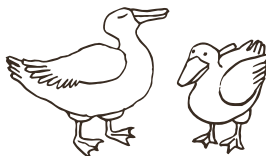
<http://ozols.daba.gov.lv/pub/>

Valsts meža dienesta mājas lapa: <http://www.vmd.gov.lv>

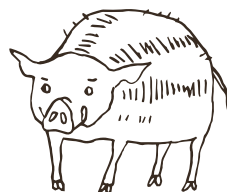
MANS ĶĒRIENS:

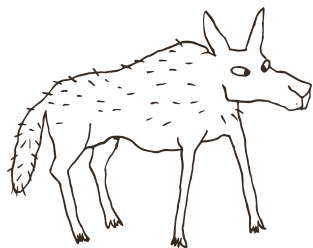
3 BRIEŽI

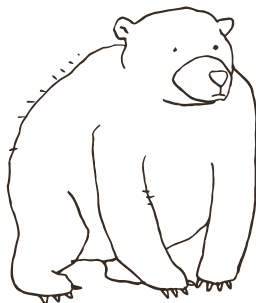
5 PĪLES

4 MEŽA CŪKAS

1 VILKS

GANDRĪZ 1 LĀCIS

2 ZAĶI

Medību infrastruktūras rokasgrāmatu veidoja Aldis Felts, Guntis Ščepaniks, Ingus Barviķis, Jānis Brauns, Jānis Zālītis, Māris Neicinieks, Raimonds Liepiņš, Uldis Ozols, kā arī mednieku organizāciju un apvienību pārstāvji Andris Zariņš, Haralds Barviks, Ilgvars Zihmanis, Jānis Baumanis.

Visu kopā salika un rokasgrāmatas tapšanas darbus vadīja Armands Berķis.

Paldies par atbalstu Ziedonim Šņorem, Agrim Strazdam, Aināram Sedleniekam, Maijai Ārentei!

Fotogrāfiju autori: Jānis Brauns, Guntis Ščepaniks, Jānis Zālītis, Daira Zālite. Paldies arī citiem LVM darbiniekiem, kuru uzņemtās fotogrāfijas esam izmantojuši.

Korektori: Jānis Barons, Ilona Dukure.

Makets un zīmējumi: Anna Orniņa.

Fotogrāfiju apstrāde: Dārta Kalmuka.

Metiens: 2000 eksemplāru.

© Latvijas valsts meži, 2019

ISBN 978-9934-8485-1-3

